

GAZETA LWOWSKA.

Z Dołączkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów. Z pocztą kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Inscrycja w półkolunnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamaryje są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya austryacka. — Hiszpania. — Anglia. — Francya. — Włochy. — Niemce. — Doniesienia z ostatniej poczty. — Wiadomości handlowe. — Kronika.

Monarchya Austryacka.

Rzecz urzędowa.

Znany zaszczytnie pomolog X. Piotr Pietrustewicz greckonicki pleban w Rudzie, przesłał c. k. władzy obwodowej w Stryju zrazy do szczeplenia szlachetnych drzew owocowych dla szkółek owocowych przez gminy obwodu stryjskiego założonych.

C. k. władza obwodowa w Stryju zajęła się tem, ażeby chwalebny zamiar dawcy jak najlepiej urzeczywistnionym został a c. k. Prezydium namiestnictwa podaje czyn ten użyteczny z należnym uznaniem do powszechnej wiadomości.

Wiedeń, 19. kwietnia. Dnia 17. kwietnia 1860 wyszedł w c. k. nadwornej i rządowej drukarni w Wiedniu i został rozszlany XXI. zeszyt Dziennika ustaw państwa.

Zeszyt ten zawiera:

Nr. 86. Okólnikowe rozporządzenie nadkomendy armii z 29. maja 1860, ważne w Pograniczu wojskowym, względem prawomocności książek robotniczych zaprowadzonych nowym regulaminem przemysłu jako dokumentów podróży i legitymacji na Pograniczu wojskowym.

Nr. 87. Okólnikowe rozporządzenie nadkomendy armii z 31. marca 1860, którem jenerałnym komendom krajowym w Zagrabiu i Temeswarze porucza się wydawanie paszportów i certyfikatów paszportowych za granicę.

Nr. 88. Rozporządzenie ministerstwa spraw wewnętrznych z 2go kwietnia 1860, prawomocne w całym cesarstwie, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, względem uwzględnienia przyzwolonych mieszkańcom Defferreggen w Tyrolu co do handlu obnośnego.

Nr. 89. Rozporządzenie ministerstwa sprawiedliwości z 7. kwietnia 1860, prawomocne w całym obrębie państwa z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, względem karania zbrodni niezagrożonych karą śmierci, które popełniły osoby skazane na dożywotne więzienie.

Nr. 90. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z 8. kwietnia 1860, prawomocne we wszystkich krajach koronnych, którem się ogłasza zniesienie finansowej dyrekcji powiatowej w Cieszynie.

Nr. 91. Dekret ministerstw sprawiedliwości i skarbu z 10. kwietnia 1860, prawomocny we wszystkich krajach koronnych, z wyjątkiem Pogranicza wojskowego, względem zniesienia marków stęplowych, jakie przychodzą w przeprowadzaniu ugody.

Nr. 92. Rozporządzenie ministra spraw wewnętrznych z 12. kwietnia 1860, ważne w całym obrębie państwa, względem zniesienia władz obwodowych w uksiążęconem hrabstwie Tyrolu i Vorarlbergu.

Nr. 93. Rozporządzenie ministerstwa skarbu z 12. kwietnia 1860, prawomocne we wszystkich krajach koronnych, względem objaśnienia procedury należytości od fundacji.

Sprawy krajowe.

(Pisma Jego c. k. apostolskiej Mości. — Odnaczenia. — Rozporządzenie względem komisji podatkowych.)

Wiedeń, 20 kwietnia. Dzisiejsza *Gazeta wiedeńska* ogłasza następujące własnoręczne pisma Jego c. k. apostolskiej Mości:

„Kochany panie bracie Arcyksiążę Albrechcie! Czyniąc zadość objawionej Mi proście Waszej Mości, postanawiam — na teraz — uwolnić Cię od piastowanego dotąd z wszelkim poświęceniem i doświadczoną oględnością urzędu jenerałnego gubernatora i naczelnego jenerała w Mojem królestwie Węgier, tudzież komendanta III armii, wynurzając Ci zarazem Moje wdzięczne uznanie, a zarząd politycznej administracji i krajowej komendy jenerałnej w tym kraju powierzam do dalszego rozporządzenia prowizorycznie Mojemu jenerałnemu kwatermistrzowi i szefowi jenerałnego kwatermistrzowskiego sztabu Izmstrowi Ludwikowi kawalerowi *Benedek*.

Wiedeń 19. kwietnia 1860.

Franciszek Józef, r. w.“

„Kochany feldzeugmistrz kawalerze *Benedek*! Uwalniając Jego c. k. Mość jenerała jazdy, Arcyksięcia Albrechta na własną prośbę tymczasowo z piastowanej posady jenerałnego gubernatora i naczelnego jenerała w Mojem królestwie Węgierskiem, tudzież komendanta III armii, poruczam Ci do dalszego rozporządzenia zarząd politycznej administracji i jenerałnej komendy w tym kraju, i postanawiam zarazem, żeby wszystkie dotychczasowe oddziały namiestnictwa złąły się w jedno namiestnictwo z siedziba w Budzie, które Tobie podlegać będzie bezpośrednio.

W Koszycach, Preszburgu, Oedenburgu i Wielkim Waradynie mają tymczasowo pozostać wyżsi urzędnicy polityczni z odpowiednią liczbą urzędników pomocniczych w tej myśli, żeby nietworząc bynajmniej instancji pośredniej, informacją swą i nadzorem wpływali na przeprowadzenie nowego organizmu, mianowicie administracji komitatowych i instytucji gminnych.

Jest w Moich zamiarach dla spraw politycznej administracji, jak tylko wejdzie w wykonanie organizacja namiestnictwa, wprowadzić administrację komitatową i przydać im na wzór zaprowadzonego dawniej systemu komitatowe kongregacje i wydziały z odpowiednim obecnym stosunkom składem i zakresem działania.

W związku z temi rozporządzeniami nakazuję, aby jak tylko regulamin gmin i ustawa komitatowa wejdą w wykonanie, — przygotowano wnioski do sejmu krajowego, by zasada autonomii, jaka za pośrednictwem gmin miejscowych, powiatowych lub komitatowych tudzież sejmów i wydziałów sejmowych ma być zaprowadzona we wszystkich krajach koronnych, weszła w wykonanie i w Mojem królestwie Węgierskiem.

Blizszych instrukcji co do przeprowadzenia powyżej wymienionych rozporządzeń udziela Ci Moi ministrowie, do których departamentu należą te sprawy.

Wiedeń, 19. kwietnia 1860.

Franciszek Józef r. w.“

— Jego c. c. apostolska Mość raczył pod dniem 19. kwietnia wydać następujący rozkaz najwyższy do naczelnego komendy armii:

„Jenerał jazdy, *Franciszek hrabia Haller v. Hallerskeö*, ad latus Mego jenerałnego gubernatora Węgier, przeniesiony jest na własną prośbę w dobrze zasłużony stan spoczynku, przyrzecem w uznaniu jego długoletniej, wiernej i bardzo użytecznej służby nadaję mu wielki krzyż Mojego orderu św. Szczepana z uwolnieniem od tax.“

Hiszpania.

(Przytrzymanie jenerała Elzo.)

Z Madrytu donoszą pod dniem 15. b. m., że wszystkie bataliony prowincjonalne otrzymały rozkaz powrócić na swe stałe leże.

— O przytrzymaniu jenerała Elzo donosi dziennik *Diario de Barcelona* następujące szczegóły:

„Znużony do upadłego wypoczywał Elzo z jednym swym towarzyszem nad rzeką Genia w posiadzie jak tu nazywają „dom gościnny“, gdy także na wypoczynek przybył tam i pewien handlarz winem z dwoma służącymi swemi. Właściciel posady upraszał gości, by się zachowali spokojnie i nieprzerwywali snu dwóm bardzo znużonym podróżnym. Handlarz winem poznał śpiących, i po krótkiej naradzie ze służącymi postanowił ich przytrzymać. Wszyscy trzej rzucili się z nożami na śpiących z wezwaniem, by się poddali, co też obydwaj bez oporu uczynili.“

Dziennikowi *Independance Belge* piszą z Madrytu z dnia 10. kwietnia, że w ręku sprawiedliwości znajdują się oprócz *Ortegi* i *Elio*, także bracia *Hierros* i *Villalain*.

Anglia.

(Posiedzenie w izbach z 16. kwietnia. — Doniesienia z Chin.)

London, 17. kwietnia. Parlament zebrał się wczoraj po raz pierwszy po świętach. Z porządku dziennego przypadła w izbie niższej debata nad budżetem floty. Admirał sir *C. Napier* korzystając z tej sposobności, poruszał rozmaite kwestye, odnoszące się do floty angielskiej. Ganił, że flota na Kanale nie odpowiada właściwemu przeznaczeniu; że załoga jej pozostawia wiele do życzenia; że brakuje dobrych oficerów niższych; że wdowy po oficerach źle są traktowane; że na niektórych okrętach zdarzają się bunty, i że kara chłosty za często bywa używana, a przytem zanadto jest surowa. Również ganił okręta strażnicze i rezerwę, utrzymując, że

należałoby koniecznie polepszyć stan floty pomnożeniem okrętów i mocniejszym ich uzbrojeniem. *Lindsay* uzalał się na wzrastający coraz wyżej budżet floty.

— Jak donosi *London and China Telegraph* zajmują się teraz bardzo czynnie przygotowaniem do wyprawy na Chiny. Z Szanghaj odpłynęły cztery angielskie statki wojenne, między temi dwa, aby nad Pejho zająć jaki stosowny punkt do wyładowania i schwytania, jeżeli można, chińskie okręta, które z Szanghaju odpłynęły z bronią i amunicją na rzekę Pejho. Chiński rząd kazał, jak słycać, odlewać ciężkie działa, i używa do tego bardzo wiele węgla amerykańskich. Oprócz tego dostarczyła mu Ameryka wiele dział ciężkich. Angielskie i francuskie władze w Hongkongu najmują okręta kupieckie i werbują korpus Kuliów dla służby transportowej. Z tych przygotowań można wnosić, że sprzymierzeni odroczą w tym miesiącu swą wyprawę na północ, aby potem niezwłocznie zastosować się do dalszych rozkazów lorda Elgin i barona Gros. Z Indyów nie nadeszły dalsze posiłki.

Francya.

(Nowiny dworu. — Rezultat głosowania w Nissie. — Wiadomości bieżące. — Reskrypt ministra wyznań do konsystoryów. — Dochód z podatków niestałych. — Zawiadomienie dziennikom.)

Paryż, 17. kwietnia. *Pays* pisze: Zdaje się być rzeczą pewną, że Cesarz i Cesarzowa zwiędzą z końcem czerwca Nissę i Sabaudyę.

— *Monitor* donosi z Nissy z 16. kwietnia 9. godz. 40 minuta wieczorem stanowczy rezultat głosowania w Nissie (6810 *Tak* a 11 *Nie*), który syndyk miasta i prezydenci bióra wyborczego doręczyli senatorowi Pietri. Po mieście przechadzały się liczne tłumy z pochodniami i chorągwiemi nucąc pieśni Królowy Hortensyi i hymn nizański Leopolda Amato.

— Minister wyznań religijnych wydał dnia 2. kwietnia do wszystkich prezydentów konsystorza we Francyi reskrypt, że na zasadzie artykułów organicznych z roku X., tudzież dekretu z 26. marca 1852 konferencye pastoralne mogą się zgromadzać tylko za przyzwoleniem ministra i pod szczególnym nadzorem konsystorza.

— Podatki niestałe i przychody z monopolów wynosiły w pierwszym kwartale roku bieżącego 263,162.000 franków (2 milionów 56.000 franków więcej, niż w pierwszym kwartale 1858, o 3.558 000 franków więcej niż 1859). Z podatków stałych, które w całym ciągu tego roku przyniesie miały 476,278.000 franków, wpłynęło w przeciągu trzech pierwszych miesięcy 110,972.000 franków.

— Dziennik *Union* otrzymał od ministerstwa spraw wewnętrznych następujące zawiadomienie:

Union i *Gazetta de France* pisząc o hrabi Montemolin przydają mu tytuł królewski Karola VI.

Dzienniki te zapoznają więc tym sposobem prawa konstytucyi Królowej hiszpańskiej, które cała Europa uznała, i z której też rządem Francya zostaje w jaknajlepszych stosunkach.

Nie od rzeczy przeto będzie, przypomnieć obydwom tym dziennikom poważanie konwencyi międzynarodowych, które są wzajemną gwarancją dla narodów i rządów.

— Pan Gaillard de Ferry, jeneralny konsul Francyi w Londynie, powołany jest do Paryża. Ma być pomocnym rządowi w układach względem traktatu żeglugi z Anglią. Rząd zajmuje się zaprowadzeniem nowych konsulatów we Florencyi, Modenie, Parmie, Ferrarze, Rawenie i w Rymie. Rząd sardyński buduje teraz we Francyi dwie parowe fregaty, każdą o 60 działach. Pan Barrot, francuski poseł w Hiszpanii, wstawiał się osobiście za jenerałem Elio tudzież za panami Roman i Sobradielem, kuzynami Cesarzowej.

— Cztery kompanie pierwszego batalionu gwardyi zuawów, 360 ludzi pod rozkazami majora Fevrier ruszyły dziś w południe na Lugdun do Toulonu, gdzie już stoi przygotowany paropływ dla przewiezienia do Nissy. Gdy piemoncka załoga opuściła Nissę, tworzyła gwardya narodowa straż honorową Cesarzowej matki rosyjskiej, poczem zluzowała ją załoga marynarki francuskiej. Słycać, że Cesarz i Cesarzowa zrobią już w przyszły poniedziałek wycieczkę do Nissy. — *Courrier des Alpes* donosi, że szef jeneralnego sztabu trzeciego korpusu armii, marszałek Canrobert, otrzymał polecenie prowadzić nadzór fortecy „Les Rousses. — *Patrie* ogłasza, że wiadomość o mianowaniu Changarniera naczelnym wodzem armii neapolitańskiej, jest całkiem zmyślona; rząd neapolitański będzie zachowywał w ogóle najściślejszą neutralność.

— *Constitutionnel* zbija wiadomość w artykule pana Grandguillot, że między Francyą i Szwajcaryą toczyły się bezpośrednio układy, utrzymując, że układy zachodziły tylko między mocarstwami, co podpisały traktat wiedeński.

Włochy.

(Uchwały izby sardyńskiej. — Książę Rochefoucault w Rzymie. — Powstanie sycylijskie. — Usmierzenie rozruchów sycylijskich.)

— Druga izba sardyńska głosowała na posiedzeniu swoim z 13. b. m. na dekret przyłączenia Włoch środkowych. Wszyscy 214 deputowani dali głos bez żadnego wyjątku za przyłączeniem prowincyi Emilii, a co do Toskanii, z 212 deputowanych głosowało 211 za przyłączeniem. Jeden deputowany interpelował hr. Cavour'a względem wypadków w królestwie neapolitańskim, lecz minister odmówił mu wyjaśnienia, gdyż nie ma tego zwyczaju, by radców korony pociągano do tłumaczenia się wprzód, nim się ich zawiadomi o sprawie. Interpelacyę odłożono więc na posiedzenie najbliższe.

— *Gazeta lugduńska* donosi z Rzymu pod d. 7. kwietnia:

„Jego Świątobliwość przyjmował wczoraj na osobnem posłuchaniu księcia de la Rochefoucault. Będąc wdowcem, oddał księżę dwoje swych dzieci pod opiekę krewnych i postanowił poświęcić się zupełnie służbie Ojca św. Przybył do Rzymu wstąpić jako ochotnik do papieskiej armii, a cały swój roczny dochód w sumie 600.000 franków przekazał na trzy lata stolicy apostolskiej.“

— *Urzędowa Gazeta neapolitańska* pisze pod d. 8. b. m:

„Dziś w nocy zawiął do Neapolu paropływ królewski „Sassetta“, przywoząc wiadomości z Palermo z przedwczorajszej daty. Wiadomości te zgadzają się z dawniejszemi i upewniają, że bezsilne niedobitki rozprószonych band powstańczych, ścigane ciągle pogonią wojsk królewskich, umykają w popłochu w głąb kraju, a nie widząc żadnej nadziei ratunku rozpierzchają się na wszystkie strony. Otrzymane dzisiejszej daty depesze z innych stolic prowincyi i z Cefalu w okręgu Palermo donoszą, że wszędzie panuje zupełny spokój i zwyczajny obchód uroczystości wielkanocnych żadnej nigdzie nie doznaje przerwy.“

Ta sama Gazeta obwieszcza dwa reskrypty naczelnego wodza jenerała Salzano. Jeden z nich ogłasza miasto Palermo z okręgiem w stan oblężenia, drugi przyznaje, że właściwa ludność Palermo nie brała udziału w zamachu rewolucyjnym.

— *Osserv. Triestino* zawiera list z Neapolu z d. 10. b. m. List ten opisuje znane wypadki w Palermie a zamyka się następującemi słowy:

„Przytłumienie rokoszu nastąpiło bardzo prędko, jeżeli zaś w tym krótkim czasie wydarzyło się kilka smutnych przypadków, to z drugiej strony znalazła spokojna dobrze myśląca część ludności pożądaną sposobność złożyć dowody swego przywiązania dla monarchy. W jasnym świetle wystąpiła także wierność i karność wojska, niezłomnego w obronie spokoju i porządku.“

— W datowanej pod dnia 9. kwietnia proklamacyi oznajmia jenerał Salzano ludności Palermo swe uznanie za godne zachowanie się w obec zaszyłych wypadków. Wyrażając nadzieję, że „kiedy dzięki waleczności wojska rozbiły się wszelkie zamachy powstańcze powróci wszystko do dawnego normalnego stanu“, dodaje jenerał, że przewodzicy zawichrzenia znajdują się po większej części w ręku sprawiedliwości.

— Marsylski dziennik *Mesag. de Midi* podaje bliższe szczegóły o powstaniu w Messenie, opierając się na relacyach paropływu „Meander.“ W powrocie z Konstantynopola zawiął paropływ ten do Messeny dnia 8. kwietnia właśnie w tej chwili (około godziny 11. zrana), kiedy wszczął się rozruch w ulicy Ferdinanda. Walka trwała aż do późna w nocy, 12 ludzi padło w boju, 93 odniosło rany. W następnym dniu nie rozpoczęła się walka na nowo, wojska obsadziły wszystkie ważniejsze punkta w mieście i wysyłały silne patrole do ulic przyległych. Urzędnicy policyi byli dwie godziny oblężeni w lazarecie, w końcu wypuszczono ich wolno pod warunkiem, żeby niezwłocznie opuścili miasto. Dnia 9. nie miano już od trzech dni wiadomości z Palermo, bo przerwano druty telegraficzne. Sprawozdanie marsylskiego dziennika kończy się następującemi słowy:

„Według wszelkiego podobieństwa do prawdy stanie się wnętrze wyspy widownią nowych krwawych wypadków, bo wszędzie wydobywają zakopaną w ziemi broń.“

— *Giornale del Regno delle due Sicilie* donosi z 7. b. m.: „Depesze telegraficzne sięgające po dzień dzisiejszy zrana ze wszystkich części Sycylii upewniają, że na całej wyspie panuje pokój. Zasluguje też na uwagę doniesienie z Cefalu, gdzie po otrzymaniu wiadomości o zamachu na pokój publiczny w Palermie ofiarowali pomoc swoją rządowi najznakomitsi posiadacze gruntowi. W Palermie nie zaburzono już więcej spokoju.“

Niemce.

(Obrady w izbie deputowanych pruskich.)

Berlin, 15. kwietnia. Na wczorajszym posiedzeniu izby deputowanych wytoczyły się ciekawe obrady nad petycją przełożonego gminy Stwof i jego przyjaciół. Petycja odnosi się do rozporządzenia berlińskiego sądu krajowego, na mocy którego mają opiekunowie składać osobiście swym proboszczom coroczne sprawozdania z wychowania powierzonych swej opiece małoletnich, a w potrzebnym razie mają nawet małoletnich tych osobiście przedstawiać proboszczom. Porę do takich konferencyi z opiekunami oznaczają księża sami. Komisya zaproponowała, aby petycyę tę zalecić rządowi do uwzględnienia.

Deputowany *Rhoden* nie znajduje, aby sądy przekraczały swój zakres działania, zlewając część swego prawa nadzorczego na duchownych. Postanowienia prawa krajowego, pozwalają na takie rozszerzenie nadzoru, które bynajmniej nie może uchodzić za delagacyę. Mowca głosuje zatem za bezwzględnem przystąpieniem do porządku dziennego. Deputowany *Pappe*: Opiekunowie są ludźmi niepodległymi, którzy pełnomocnictwo swe według ustaw otrzymują z ramienia państwa, nie wypada ich zatem stawić pod zwierzchnictwo księży. Trudnooby także oddalonym opiekunom nagradzać koszta podróży, jeśli osobiście musieliby stawać do konferencyi. Na przyszłość unikanoby więcej jeszcze niż dzisiaj urzędu opiekuna. Konferencye niechby nie zrzuciły dobrego a nastęrczałyby tylko sposobność wciskać się w tajemnice familijne. Minister sprawiedliwości *Simons*: Rozporządzenie to jest prawne i zbawienne. Władzom

sądowym przysłużyć prawo wzywać inne organa do pomocy. Z żadnej części monarchyi nie nadeszły skargi na to nowe rozporządzenia, które zapobiega skutecznie zaniedbywaniu obowiązków opiekuńczych. Deputowany *Ritter*: W wielu względach zachodzi tu mylne pojęcie. Duchowni nie mają nadzorować ale tylko wspierać opiekunów w ich powołaniu. Nie przysłużyć im prawo prostować zdań opiekunów, najwięcej tylko, że w osobnej rubryce mogą swe własne zanotować zdanie i udzielić porady. W szczególnych wypadkach może to rzeczywisty przynieść pożytek.

Deputowany *Gneirt*: Minister sprawiedliwości wyraził sam w urzędowym dokumencie, że wobec opiekunów należy wszelkiego unikać przymusu, bo niedając się usprawiedliwić prawnie, wszelki przymus chybiał swego celu. Komisya gani głównie, że sądy przekroczyły granicę swej władzy. W Paderbornie i Halberstadt wystąpiło rozporządzenie to w łagodniejszej formie, lecz berliński sąd obwodowy nakazuje przymusowo, aby opiekun osobiście stawiał się do konferencji. Nie wchodząc w użyteczność tego rozporządzenia jest większość izby tego zdania, że podobne rozporządzenia nie powinny wychodzić z nakazów pojedynczych władz ale z osobnej ustawy. Teraźniejszy tryb postępowania jest nieprawny. Rozporządzenie powyższe jest nadto bardzo niebezpieczne, bo duchowni nie stoją pod wpływem rządów a tem samem wolni się w tej mierze od wszelkiej kontroli. W zbytnej gorliwości przekroczyły sądy prawne granice.

Minister sprawiedliwości: Rozporządzenie to nie wyszło z ministerium ale od władz prowincjonalnych. Ministerium pozostawiło i teraz władzom miejscowym wprowadzić to urządzenie. O przymusie nie wie nie ministerium a o delegacji duchownych w prawnie nie odpowiedniej drodze nie może być mowy.

Dep. *Mathis*: Potrzeba nieodzownie ulepszyć ustawy o opiece. Zaprowadzonym nad Renem urządzeniem n. p. radzie familijnej daje mowca pierwszeństwo przed tutejszemi, które pociągnęły za sobą wielkie zaniedbanie opiekuńczych obowiązków. Tu n. p. zawiadomił pewien opiekun władzę, że jeden z jego pupilów jest w nauce u kowala, a drugi u cieśli, tymczasem pokazało się później, że obadwaj mniemani chłopcy byli dziewczętami. Ustawa nie zakreśla sądom opiekuńczym żadnej w tym względzie granicy. Nie można bynajmniej nazwać kontrolą, jeśli się powoła opiekunów do mieszkania duchownych, najstosowniejszego ze wszech miar miejsca.

Dep. *Ammon*: Rozporządzenie to polega na pomieszaniu granic państwa i kościoła. Niezaprzeczenie przysłużyć duchownym prawo ujmować się za sierotami, lecz opieka jest głównie świecką instytucją. Narzucać opiekunom nowe pomienione obowiązki jest na wszelki wypadek przymusem. Gdyby sądom przyznać tę władzę, to za pośrednictwem najniższego urzędnika policji mogłyby otrzymywać podobne sprawozdania. Żaden sąd nie ma prawa, aby stał przed inną władzą oprócz tej, do której należy.

Minister sprawiedliwości: Nie zaszedł jeszcze żaden przykład, któryby usprawiedliwiał przypuszczenia mowcy, a pokąd nie wydarzą się w samej rzeczy nadużycia, nie należy ich przypuszczać w obec ludzi szanownych.

Dep. *Schulz*: Dzisiejsze urządzenie jest stosowniejsze niż poprzednie. Nie w charakterze proboszcza ale jako człowiek wyższego wykształcenia przyjmuje duchowny na siebie rodzaj nadzoru. Tylko przeciw pewnym niedogodnościom nigdy zaś przeciw samemu urządzeniu dadzą się podnieść zarzuty. Chodzi tu zresztą tylko o tryb przeprowadzenia prawa, deputowany wnosi zatem przyjsię do porządku dziennego.

Referent dep. *Immermann* przyznaje, że należy do mniejszości w komisji. Większość zaś jest tego zdania, że przydzielenie (delegacja) opiekuńczego prawa nadzoru nie może nastąpić z ramienia urzędu, ale tylko w drodze ustawy, bo w razie nadużycia duchownych nie przysłużyć sądom żadna kontrola. Nie wchodząc w stosowność ustawy domaga się komisya, aby bądź usunąć niedogodność, bądź załatwić tę sprawę w drodze legalnej.

Izba nie zgadza się na przejście do porządku dziennego i przyjmuje wniosek komisji, by petycję zalecić rządowi do uwzględnienia.

Doniesienia z ostatniej poczty.

Werona, 18. kwietnia. Komisya do odebrania depozytów lombardzkich rozpoczęła swoją pracę na dniu 15. b. m.

Paryż, 20. kwietnia. Dzisiejszy *Constitutionnel* rozpisuje się o przyszłych reformach w Węgrzech i powiada w końcu. „Francya wygląda z przyjemnością tego aktu, który wiąże ściśle ludy z rządem, a oraz stanowi dla Europy rękojmię pokoju, ponieważ zabezpiecza wewnętrzny spokój państwa. Węgry też przyjmą pewnie z wdzięcznością te nowe rozporządzenia.“

Paryż, 20. kwietnia. Wczorajszy list Cesarza austriackiego względem Węgier sprawił tu wielkie wrażenie.

Londyn, 20. kwietnia. Na dzisiejszem nocnem posiedzeniu izby niższej powiedział *Horsman*: Ostatnia depeza Thouvenela wskazuje, że Anglia nie protestowała przeciw obrażeniu Szwajcaryi i naruszeniu traktatów z roku 1815. Ostatniemi czasy przedłożono Prusom propozycję względem zrektyfikowania granicy nadreńskiej kosztem małych państw niemieckich. *Horsman* zapytuje, czy rząd odpowiedział na depezę Thouvenela, czy układy względem Sabaudyi trwają jeszcze, czy też skończyły się już, i jakich zasad politycznych myśli Anglia trzymać się na przyszłość. W końcu wyraził

uholewanie swoje, że lord Russell nie podniósł stanowczego głosu w obec Francyi.

Lord *Russell* odpowiedział: Anglia objawiła swoje zdanie względem Sabaudyi z większą dobitnością, niż inne mocarstwa, i nie może posunąć się dalej. Odstąpienie prowincyi zneutralizowanych w roku 1815 zajmuje teraz gabinety europejskie. Francya nie sprzeciwia się konferencyi. Anglia pragnie zupełnej niezawisłości Szwajcaryi, ale teraz nie może minister zapuszczać się w szczegóły. Rząd odpowiedział na depezę Thouvenela i wyraził przytem zdanie przeciwne o polityce anexyi. Na tę notę nie odpowiedział jeszcze Thouvenel.

Londyn, 21. kwietnia. Na wczorajszem posiedzeniu izby wyższej oświadczył margabia *of Normanby*, że odkłada swoją mocę względem prywatnej korespondencyi między Cowleyem i Russlem na przyszły poniedziałek, gdyż tego dnia będzie lord Cowley obecnym do obrony.

W izbie niższej oznajmił lord *Russell*, że Hiszpania przyrzekła rządowi angielskiemu zmodyfikowanie swoich ustaw nawigacyjnych ze względu na korzyści użyzione traktatem handlowym.

Sprostowanie: Podana przedwczoraj w telegramie mowa *Horsmana* zawiera następujący ustęp: „Od kilku dni obiega pogłoska, jakoby Francya zapronowała Prusom rektyfikację granicy nadreńskiej kosztem małych państw niemieckich.“ — Pogłoska ta jest może zawczesna.

Turyń, 17. kwietnia. Tutejsze dzienniki donoszą, że angielski poseł sir Hudson towarzyszy Królowi, zaś w dziennikach geneueńskich niema żadnej wzmianki o tem. — Jenerał Zuchi przyjechał do Turynu.

Genua, 16. kwietnia. Wczoraj doreczyli studenci adres Garybaldemu. W odpowiedzi swojej obwiniał Garybaldi głównie duchowieństwo o odstąpienie Sabaudyi i Nissy.

Florenceya, 17. kwietnia. Król pojechał z dworca kolei najpierwej do kościoła katedralnego, gdzie arcybiskup florencki zaintonował: „*Domine salvum fac regem.*“ Wieczorem było miasto oświetlone.

Palermo, 11. kwietnia (na Paryż). Załoga wyprawy codziennie podjazdy na główne gościńce. Członkowie komitetu rewolucyjnego skazani są na śmierć. Król kazał odroczyć wykonanie wyroku.

Messyna, 16. kwietnia. Spokój ustala się; skompromitowana młodzież opuszcza kraj.

Berlin, 19. kwietnia. Słychać, że minister sprawiedliwości Simons podał się do dymisji dla słabości oczu. — Mówiono na giełdzie o zawarciu nowej pożyczki rosyjskiej w sumie 50 milion. rubli za domem handlowym Baring brothers and Hope. Bliższe szczegóły nieznane jeszcze.

Frankfurt, 19. kwietnia. Na dzisiejszem posiedzeniu sejmku związkowego oświadczyła Hesya, że się zastosuje do uchwały związkowej z 24. marca. Potem przedłożono zgromadzeniu związkowemu protest Wielkiego księcia toskańskiego przeciw wcieleniu Toskanii.

Drezno, 20. kwietnia. Dzisiejszy *Drezdn. Journal* przynosi korespondencję z Wiednia, podług której wyraża Austria w odpowiedzi swej na notę Thouvenela z 13. marca nadzieję, że Francya wypełni w całości swoje obowiązujące przyrzeczenie względem neutralnych dystryktów Sabaudyi, to jest niezechce ograniczać żadnego dawniej nabytego prawa, i że do uregulowania wszelkich kwestyi w tej mierze przystąpi tylko w porozumieniu z federacją szwajcarską i mocarstwami, które gwarantowały neutralność Szwajcaryi. — Jej Cesarzew. Mość Arcyksiężna Zofia przyjechała dziś w południe w odwiedziny do tutejszego dworu.

Kassel, 20. kwietnia. Prezydent rządowy Volmar mianowany jest rzeczywistym tajnym radcą i ministrem spraw wewnętrznych.

Poczta lewantyńska na Tryest.

Konstantynopol, 14. kwietnia. Wkrótce ma przywieść Sułtanowi adjutant Szacha perskiego dekorację orderową w brylantach. — Minister marynarki rozporządził, ażeby uzbrojone paropływy utrzymywały u wybrzeży Bostoru porządek podczas greckich świąt wielkanocnych. — Książę Brabantu przyjmował deputację stanu kupieckiego. — Odtąd muszą być stemplowane wszystkie podania do rządu.

Konstantynopol, 11. kwietnia. Serbska deputacja doznała złego przyjęcia. Porta sprzeciwia się uroszczeniom Serbii. Dla zabezpieczenia spokojności w prowincjach sąsiednich ma się skoncentrować 30.000 wojska. Austria ujęła się za pokrzywdzonymi przy ostatnich zaburzeniach katolikami.

Smyrna, 13. kwietnia. Dnia 9. b. m. wysłano pierwszy telegram z Chio do Krety i na powrót. Do czerwca r. b. spodziewają się ukończyć całą linię do Alexandryi.

Wiadomości handlowe.

Kołomyja, 5. kwietnia. Według doniesień handlowych sprzedawano na targach w obwodzie naszym w ostatnich dwóch tygodniach marca b. r. w przecięciu mec pszenicy po 3 zł. 5 c.; żyta 1 zł. 86 c.; jęczmienia 1 zł. 42 c.; owsa 90 c., hreczki 2 zł. 23 c.; kukurudzy 1 zł. 87 c.; kartofli 72 c. Cetnar siana kosztował 1 zł. 22 c.; wełny 37 zł. Za sąg drzewa twardego płacono 5 zł. 96 c.; miękkiego 3 zł. 40 c. Za funt mięsa wołowego 8 1/3 c. i za mas okowity 48 c.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 20. kwietnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprawdzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	321.74	+ 4.6°	777	poł.-wsch mier.	pochmurno
2. god. po poł.	321.22	+ 10.8°	562	" "	"
10. god. wiecz.	321.24	+ 6.6°	732	" "	"

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 21. kwietnia.

Hotel rosyjski: PP. Deręgowski Fel'x, kapitan francuski, z Paryża. — Augustynowicz Bol., z Kniażego.
Hotel angielski: Raciborski Edw., z Czortowiec — Raczynski Felix, z Malnowskiej woli. — Br. Brunicki Lud., z Michałówki. — Hr. Józ August, z Werchraty.

Hotel krakowski: Bojak Franc., z Stanisławowa.

Do domu zajezdneho nr. 182 3/4: Orzechowski Wal., z Kamionki strumil.

Dnia 22. kwietnia.

Hot l rosyjski: Paygart Stanisław i Antoni, z Krzywienki.

Hotel europejski: Kunaszewski Hier., z Zelibor. — Jankowski Albert, z Rzuchowaciec. — Malczewscy Julian i Włodz., ze Skwarzawy.

Hotel Langa: Fleischman Leon, lekarz miejski, z Tarnopola. — Michałowski Oktaw, z Rosyi.

Hotel krakowski: Glöckner, c. k. kapitan, z Turynki.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 21. kwietnia.

PP. Br. Schloysnik Teod., c. k. pułkownik i Zembery Mich., c. k. rotmistrz, do Gródka. — Obst, c. l. podporucznik, do Żółkwi. — Br. Hagen Gustaw, do Wielkichórz. — Dolanski Lud., do Rakowy. — Czajkowski Mikołaj, do Dusanowa. — Urbański Rud., do Dobrosina. — Szymanowski Franciszek, do Brzeżan. — Wojciechowski Wiktor, do Dabrowy. — Mokrzański Emil, do Kreszczatyki. — Sermak Józef, adwokat krajowy, do Przemyśla.

Dnia 22. kwietnia

PP. Kobetnis Jan, c. k. kaptan, do Tarnopola. — Hr. Danin Borkowski Bol., do Komarnie. — Rubczyński Alfred, c. k. rotmistrz, i Christiani Józef, c. k. komisarz wojenny, do Wiednia.

W. H. A. T. H.

Dziś na scenie polskiej na dochód panny Kaczkowskiej po raz pierwszy: „Dwa pożegnania,” dramat w 5 aktach Henryka Nowakowskiego.

Jutro opera niemiecka: „Ernani.”

Kurs lwowski.

Dnia 21. kwietnia.

		gotówka		towarem	
		zl.	c.	zl.	c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	92	6	28
Dukat cesarski	"	6	26	6	31
Półimperyal zł. rosyjski	"	10	75	10	93
Rubel srebrny rosyjski	"	2	8	2	11
Talar pruski	"	1	95	2	2
Polski kurant i pięciozłotówka	"	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 zlr.	bez kuponów	84	23	84	88
Galicyjskie obligacje indemnizacyjne	"	71	23	72	—
5% Pożyczka narodowa	"	78	70	79	70

Telegrafowany wiedeński kurs papierów i weksli.

Dnia 21 kwietnia

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 zlr. 79 70 Metalki po 5% za 100 zł. 69 50; po 4 1/2% za 100 zł. —; po 4% za 100 zł. —. Obligacje indemnizacyjne: Niższej Austrii po 5% za 100 zł. —; Węgier —; Galicyi —; Bukowiny —; Akcyje Banku narodowego sztuka 859 —; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 186 60; niższo-aust. towarzystwa eskontowego —.

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 114 —. Lipsk za 100 talarów —. Londyn za 10 funtów szterl. 132 75. Medyolan za 100 zł. waluty austriack. —. Paryż za 100 fr. —.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.33 1/2. dukaty ces. pełnej wagi —. korony —. półkorony —.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 19. kwietnia.

1. Dług publiczny.

	pien.	towar.
A. Państwa.		
W austr. wal. po 5%	64 75	65 —
Z pożyczki narod. po 5%	79 30	79 40
Z r. 1851, ser. B. po 5%	95 —	95 50
Metalki po 5%	69 25	69 50
dtto. „ 4 1/2%	61 —	61 25
dtto. „ 4%	54 50	55 —
dtto. „ 3 1/2%	40 50	41 —
dtto. „ 2 1/2%	35 —	35 25
dtto. „ 1%	13 80	14 —
Przez. do wylos. z r. 1834	350 —	360 —
„ 1839	123 25	123 50
„ 1854	95 —	95 25
Renty Cemo po 42 lir. aus.	15 50	16 75
Wylos. obl. dawn. długu państ.	66 —	66 50
„ 4 1/2%	57 —	57 50
„ 4%	52 —	52 50
„ 3 1/2%	45 —	45 50
Przez. do los. obl. dawn. długu państ. z proc. w kraju	62 —	62 50
„ 3%	59 —	59 —
„ 2 1/2%	52 —	52 50
„ 2%	46 —	46 50
„ 1 3/4%	40 —	40 50
dtto. z procent za granicą	66 —	66 50
„ 4 1/2%	57 —	57 50
„ 4%	52 —	52 50

B. Krajów koronnych

Niższej Austrii	91 —	92 —
Węgier	72 75	73 25
Ban. Tem., Krcacy i Slawonii	71 75	72 25
Galicyi	71 25	71 75
Bukowiny	68 75	69 —
Siedmiogrodu	69 —	69 25
innych krajów kor.	87 —	94 —
Z klauz los. r. 1867	—	—
Lom. wen. pożycz. z r. 1850	98 —	—
Wen. pożyczka z r. 1859	79 75	80 25

	pien.	towar.
Dług Tyrolu	66 —	66 50
„ 4%	52 —	52 50
„ 3 1/2%	45 —	45 50
Dług Salcburga	38 —	38 50
„ 3%	32 —	32 50
Dług Krainy	26 —	26 50
„ 1 3/4%	22 —	22 50

2. Stan oblig. domestykaln.

po 3% za 100 zł.	—	—
„ 2 1/2% za 100 zł.	13 —	14 —
„ 2% za 100 zł.	—	—
„ 1 3/4% za 100 zł.	—	—

3. Akcyje.

Banku nar.	859 —	860 —
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	186 30	186 50
Niż.-aust. tow. eskont.	560 —	561 —
Póln. kolei po 1000 zł. m. k.	1995 —	1997 —
Tow. kolei żel państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	277 —	277 50
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł. m. k.	182 25	182 50
Polud.-póln.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	129 50	130 —
Kolei Cisy po 200 zł. m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	126 —	126 —
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłata (50%)	154 —	155 —
Kol. Karola Lud. po 200 zł. m. k. z wpł. po 80 zł. (40%)	125 75	126 25
Kol. Preszb. Tyrn. l. emis. po 200 zł. m. k.	24 —	26 —
dtto. II. emis. po 200 zł. m. k.	55 —	60 —
Kolej Budehradzka po 500 zł. m. k.	640 —	660 —
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	—	—
z wpłata 60 zł. (30%)	—	—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł. m. k.	—	—
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—	200 —

	pien.	towar.
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. gór. po 200 zł. w. a.	124 —	—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	439 —	440 —
Lloyda w Tryecie po 500 zł. m. k.	200 —	205 —
Mostu ląd. w Peszcie po 500 zł. m. k.	350 —	355 —
Tow. młyn. par. w Wied. po 500 zł. m. k.	335 —	340 —
Pow. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—	—

4. Listy zastawne.

Banku narodowego w mon. kon. na 12 m. 5%	100 —	101 —
„ 5%	96 50	97 —
przez. do los. po 5%	91 50	92 —
Banku narodowego w wal. austr. na 100 zł. 5%	100 —	—
przez. do los. po 5%	87 40	87 60
Gal. Tow. kred. po 4%	84 —	84 50

5. Obligacje z prawem pierwszeństwa.

Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	92 50	93 —
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	137 50	138 —
Kol. póln. po 100 zł. m. k.	93 50	94 —
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	136 50	137 50
Kol. Gloggn. za 100 zł.	84 —	85 —
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	94 —	94 50
Lloyda za 100 zł.	91 50	92 —

6. Losy.

Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	101 50	102 —
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	100 75	101 —
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	118 50	119 50
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37 75	38 25

	pien.	towar.
Esterhazego po 40 zł. m. k.	83 —	84 —
Salma „ 40 „ „	38 50	39 —
Palfiego „ 40 „ „	36 25	36 75
Clarego „ 40 „ „	37 25	37 75
St. Genois „ 40 „ „	37 —	37 50
Windischgrälza 20 zł.	22 50	23 —
Waldsteina „ 20 „ „	27 50	28 —
Keglevicha „ 10 „ „	13 25	13 75

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

Amsterdam za 100 zł. hol.	114 25	—
Augsburg za 100 zł. w. p. n.	114 25	—
Berlin za 100 tal.	—	—
Wrocław za 100 tal.	—	—
Frankfurt za 100 zł. w. p. n.	114 25	114 35
Genua za 100 lir. piem.	—	—
Hamburg za 100 M. B.	100 75	100 75
Lipsk za 100 tal.	—	—
Liworna za 100 lir. tosk.	44 10	—
Londyn za 10 funt. szt.	133 —	133 10
Lugdun za 100 fr.	—	—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—	—
Marsylia za 100 fr.	—	53 —
Paryż za 100 fr.	53 —	53 10
Praga za 100 zł. w. a.	—	—
Tryest za 100 zł. w. a.	—	—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—	—

(31 dni po ukazaniu.)

Bukareszt za 100 piast. wól.	19 60	—
Konstantynopol za 100 piast. tur.	—	—
Dyskonto weks. Bank. nar.	—	5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ.	—	5%

Kurs złota.

	w przecięciu w w. a.
Dukaty ces. men.	6 zł. 33 1/10 „
dtto. pełnej wagi	6 „ 33 „
Korona	18 „ 30 „
Półkorona	„ „ „
Napoleon	„ „ „
Rosyjski impery.	„ „ „
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł. 50 c.

KRONIKA.

(Szpital św. Łazarza) w Krakowie na przedmieściu zwanem Wesola, pisze gaz. m. d. ma być teraz znacznie rozprzestrzeniony. Fundamenta położono już dawniej, i spodziewać się, że budowa dalsza pójdzie spieszenie, zwłaszcza że gmina miejska dostarczyła funduszy potrzebnych. Zakład rozmaitych klinik, tudzież patologiczno-anatomiczny umieszczony być ma w oficynach dawnego szpitalu. — Hrabia Wodzicki udarował uniwersytet krakowski zbiorem ornitologicznym, a mianowicie zupełnym zbiorem ptactwa z okolic Krakowa, lecz pod tym warunkiem, by wynajęto stosowny lokal dla tego zbioru, i przyjęto nadzorców. Gremium uniwersyteckie oświadczyło w tej mierze, że zbiór taki byłby szacownym nabytkiem dla muzeum krajowego, lecz że mniej jest przydatnym dla celów naukowych, i nie wiele też przysparza środków naukowych. A że nabycie zbioru rzeczzonego pomnożyłoby koszta ze szkoda funduszy uniwersyteckich, przeto i darowizna ta przyjęta być nie może.

(Pałac krzyżatłowy w Petersburgu.) Towarzystwo miłośników ogrodnictwa zamierza wzniesić w Petersburgu naprzeciw teatru Alexandra pałac

krzyżatłowy na wzór londyńskiego, i przeznaczają go na stałą wystawę kwiatów i roślin.

(Za pojedynck) przytrzymało w Petersburgu porucznika barona Mayendorffa i ucznia Demidowa i ich sekundantów, którzy byli obecni przy tym pojedynku dnia 19. marca. O przytrzymaniu tem zawiadomiono korpus gwardyi dziennym rozkazem cesarskim.

(Wychodźstwo z Irlandyi.) Jak świadczą urzędowe wykazy statystyczne wywedrowało z Irlandyi w upłynionym roku w ogóle 84.599 osób, a mianowicie 46.431 mężczyzn a 38.138 kobiet. Pokazuje się zatem, że wychodźstwo wzmagają się ciągle, bo w r. 1858 emigrowało tylko 68.093, a zatem o 16.506 osób mniej.

(Upominek sultanski.) Sultan turecki przesłał Królowej hiszpańskiej z listem swym własnoręcznym bogaty zbiór monet tureckich w upominek. W zbiorze tym znajdują się wszystkie rodzaje monet, jakie tylko od cesarza Mahmuda II. wyszły z mennic tureckich.